

55 kunstenaars voor een verscheurd Joegoslavië

Krantenberichten

In het dagblad Trouw verschijnt op 17 januari 1994 een foto met de titel: Herman Brood, Phil Bloom en achtenveertig andere kunstenaars schilderen tegen de waanzin in Joegoslavië (afb. 1).



Het onderschrift luidt:

Met vijftig bijdragen van kunstenaars als Herman Brood, Peter Klashorst, Joost Swarte en Phil Bloom vormt dit zaterdag in het Amsterdamse café Schuim onthulde schilderij een beeldend protest tegen de 'waanzinnige' oorlog in voormalig Joegoslavië. Als het kunstwerk niet binnen drie weken is verkocht, wordt het voor 25 000 gulden aangeboden aan het Stedelijk Museum in Amsterdam. De opbrengst gaat naar de stichting Palanka. Deze hulporganisatie verzorgt begin februari weer een transport naar een gelijknamig dorp waar 1200 vluchtelingen zijn ondergebracht. Foto Patrick Post.

Ook in het NRC Handelsblad van die dag staat over deze actie een bericht met de titel **Kunst voor vluchtelingen in Bosnië**. "AMSTERDAM — Dit samengestelde schilderij, met werk van onder anderen Joost Swarte, Peter Klashorst en Herman Brood, vormt onderdeel van een zaterdag in Amsterdam gehouden kunstenaarsactie voor hulp aan een Bosnisch vluchtelingenkamp. De opbrengst van het te veilen werk zal bij de zesduizend gulden gevoegd worden die afgelopen zaterdag werden opgebracht. Tekenaars als Peter Pontiac, Windig en De Jong (van de strip Heinz) hielden een tekenmarathon in café 't Schuim aan de Spuistraat, dat gebouwd is op de plaats waar vroeger de drukkerij van het Algemeen Handelsblad stond. De tekeningen werden geveild. Ook een nep-tijdschrift ('Irma, een moordblad voor etnische meisjes', een parodie op het meisjesblad Tina) kwamen onder de hamer." [etc.].

Het Parool van die dag plaats een bericht over die actie, waarbij kunstenaars Herman Brood, Fabrice en Stan Heinze genoemd zijn. De kunstenaar Olla van Maasdijk (*1940) is een van de organisatoren van de Stichting Palanka, die hulp te biedt aan vluchtelingen in voormalig Joegoslavië.

Boomerang freecards

In 1994 verschijnt er een Boomerang Freecard met de titel: 55 kunstenaars voor een verscheurd Joegoslavië (afb. 2, catalogus Last Dodo B000203). Dezelfde kaart verschijnt in 1995 als Schoolcard (catalogus Last Dodo S000051). De 55 kunstwerken staan in 11 horizontale rijen op een landkaart met een vierkant raster.

Op de adreszijde van de kaarten staat dezelfde titel en de volgende tekst: "Door f. 25,- over te maken op giro nr. 6836048 t.n.v. de Stichting Palanka te Amsterdam steunt U de slachtoffers van het oorlogsgeweld en ontvangt u dit affiche van 70 x 100 cm thuis." Het gaat hier om de actie, waarover ook de drie kranten berichten. De kaart is dus een verkleinde afbeelding van het affiche, waardoor de namen van de kunstenaars nauwelijks zichtbaar zijn.



Boomerang kaart met kunstwerken van 55 kunstenaars.

Op het affiche en op de Boomerang-kaart zijn de kunstwerken anders geplaatst dan op het schilderij, waarvan een gedeelte als foto bij de artikelen staat. Er zijn echter nog meer verschillen, bij het

kunstwerk zijn 50 kunstenaars betrokken en bij de kaart en affiche 55 kunstenaars. In de krantenartikelen zijn als kunstenaars genoemd Herman Brood, Peter Klashorst, Joost Swarte, Phil Bloom (*1945), Peter Pontiac, Windig & De Jong, Fabrice Hünd, Hans Plomp (*1944) en Stan Heinze [Stanley Heinze? *1960]¹. Werken van Phil Bloom, Hans Plomp en Stan Heinze komen echter niet op de Boomerang kaart voor. Mogelijk waren zij alleen bij de organisatie betrokken. Op de foto in Trouw zijn 39 kunstwerken herkenbaar. De overige 11 kunstenaars van het schilderij zijn niet bekend. Alle bovengenoemde 39 kunstwerken komen wel voor op het affiche, maar het is onbekend welke vijf kunstenaars van het affiche niet voorkomen op het schilderij.



Martin de Groot, detail uit affiche



René Windig & Eddie de Jong, detail uit affiche.



Ottograph, detail uit affiche.



Joost Swarte, detail uit krantenfoto.

Kunstenaars Boomerang-kaart

54 Nederlandse kunstenaar en 1 Noorse kunstenaars staan op het affiche dan als Boomerang Freecard is verschenen (afb. 3). Van de 30 kunstenaars zijn er voor zover bekend anno 2023 vijf overleden. De meeste kunstenaars (32) zijn geboren in de periode 1950-1969, acht kunstenaars zijn van voor 1950 en drie van na 1969. Van 11 kunstenaars ontbreken de biografische gegevens. De meeste kunstenaars komen voor in het overzicht van kunstenaars van de RKD (Rijks Kunsthistorische Documentatie). Twaalf kunstenaars komen niet voor in het bestand met kunstenaars van de RKD.

Tabel 1. Overzicht 55 kunstenaars van affiche Boomerangkaart

Nr	Naam	Korte beschrijving	foto	RKD	Boome- rang	Geb. jaar	Sterf. jaar
1	Jurriaan van Hall	alziend oog, gesloten	ja	RKD	nee	1962	
2	Mathijs Wansink [Wanz]	gezicht in een zon	ja		ja	1968	
3	Bart Domburg	gezicht met open mond	ja	RKD	nee	1957	
4	Robert Kaptein [=Rob?]	Act Now	ja	RKD?	nee	1961	
5	Freddy Wissink [=Fred?]	hemd en broek	ja	RKD?	nee	1954	
6	Herman Brood	letters en strepen	ja	RKD	ja	1946	2001
7	Ronald Wigman	kaas met een vlaggetje	ja	RKD	nee	1954	
8	Elly Booy	rond gezicht, schreeuw	ja	RKD	nee	1938	
9	Nelleke Montfoort	vrouwengezicht	ja	RKD	nee	1948	
10	OHZ	wit hondje	ja		nee	?	
11	Martin de Groot	man met bloem	?	RKD	nee	1973	
12	Ramon [Jan] Vet	verbodsbord met NOW	ja	RKD	ja	1958	
13	Hanko [=Hanco] Kolk	gezicht in simpele lijn	ja	RKD	ja	1957	
14	Otto Kruijsen [=Ottograph]	shit happens	ja	RKD	ja	1969	
15	Menno Alkema	rode vlek	ja		nee	?	
16	Ko Aarts	relaxed	ja	RKD	nee	1961	
17	Tomas Noordhoek	ontplofte bom	ja		ja	1969	
18	Czar	WAR met schedels	ja		nee	?	
19	Bart van der Horst	abstract	ja	RKD	nee	?	
20	Ton Leenarts	rood-witte strepen	ja	RKD	ja	1949	
21	Espen Hagen [Noorwegen]	abstract	ja	RKD	nee	1964	2008
22	Nisi	letters HELP	ja	RKD	nee	?	
23	Willem Vleeschouwer	twee figuurtjes	ja	RKD	nee	1950	
24	Anny Rose ³⁾	mens en twee dieren	?		nee	?	
25	Gabriel Kousbroek	handgranaat	ja	RKD	nee	1965	
26	Jan Rothuizen	vage ring	ja	RKD	nee	1968	
27	Dick van der Meijden	gezicht met soldatenpet	ja	RKD?	nee	1945	
28	Anna Koster	vogel	ja		nee	?	
29	Joost Swarte	man met krant YOU GO	ja	RKD	ja	1947	
30	Bas van Reek	zes poppetjes	ja	RKD	nee	ca. 1963	
31	Paul Smit	foto van een man	ja	RKD?	ja	1962	
32	Floris Oudshoorn	waaier van wapens	ja	RKD	ja	1967	
33	Peter Pontiac	foto Reuter	ja	RKD	ja	1951	2015
34	Thom Hoffman	licht en donker	?	RKD	nee	1957	
35	Peter Klashorst	handen om een lichaam	ja	RKD	ja	1957	
36	Sander Pappot	war sucks	ja		ja	1974	
37	Fabrice Hund [=Hünd]	tank met knoop in de loop	⁴⁾	RKD	nee	1961	2021
38	Dadara [=Daniel Rozenberg]	ban de bom met vleugels	ja	RKD	ja	1969	
39	John Prop	figuur steekt zichzelf	?	RKD	nee	?	
40	Peter Donkersloot	vuur	?	RKD	ja	1959	
41	[René] Windig & [Eddie] de Jong	kat Heinz	?	RKD	ja	1951 1950	

42	Leo Wijnhoven	dinosaurus van mensen	?	RKD	ja	1960	
43	Henk Schiffmacher	pistool toys r us	ja	RKD	ja	1952	
44	George Heidweiller	paniek	ja	RKD	ja ¹⁾	1963	
45	Andreas Rolfes	konijn	ja		nee	?	
46	Aloys Oosterwijk	tent, groeten uit Frankrijk	?	RKD	ja	1956	
47	Willem	kwal	?		?	?	
48	Carlos Beuken	zigeunerin	?		nee	ca. 1960?	
49	Peter Schenk	abstract	?	RKD	nee	1944	2011
50	Peter de Wit	plaatje op een wit vlak	ja	RKD	ja	1958	
51	Louise van Teylingen ²⁾	mensen en schedel	?		nee	1965	
52	Orna Wertman	abstract	ja	RKD	nee	1957	
53	Anton Martineau	blote vrouw en oogjes	?	RKD	nee	1926	
54	Onno Klein	twee handen met pistolen	?	RKD	nee	1966	
55	Marjolijn Spreeuwenberg	baby	?	RKD	nee	1963	
	noten						
1) Ook Boomerang Oostenrijk. 2) Vrouw van Henk Schiffmacher. 3) Anny Rose Nahapetian *1952? 4) In krantenartikel genoemd							

Er zijn van de 55 kunstenaars 21 bekend van Boomerang cards, maar het werk van de meeste kunstenaars (34) is niet op Boomerang kaarten verschenen. Er zijn dus wel kunstenaars die andere kunstwerken voor Boomerang hebben gemaakt (afb. 4), maar voor zover bekend zijn er geen kunstwerken van het affiche ook als zelfstandige kaart uitgegeven. Wel is het kunstwerk van Carlos Beuken een “aanpassing” van een eerdere Boomerang kaart (afb. 5 en 6).



Boomerang Kaart 1993 (cat. B000080)



Kunstwerk Carlos Beuken op affiche

Bronnen

Otto Kruijsen, 2002. Vip's international art galleries.



Boomerang kaart van Tomas Noordhoek uit 1995

Afbeeldingen

1. Foto bij artikel in dagblad Trouw op 17 januari 1994
2. Boomerangkaart 55 kunstenaars voor een verscheurd Joegoslavië.
3. Vier voorbeelden van kunstwerken op de kaart met affiche van Martin de Groot, René Windig & Eddie de Jong, Ottograph en Joost Swarte (deze laatste naar een foto in de krant).
4. Boomerangkaart van Tomas Noordhoek uit 1995 in de rubriek "boomerang supports art".
5. Boomerangkaart. No. 3 uit een serie van 3 zigeunerinnen. Collectie Lindy Evers.
6. Kunstwerk van Carlos Beuken op de Boomerangkaart met affiche.

ⁱ Phil Bloom en Stanley Heine maakten ontwerpen voor Boomerang kaarten.